Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.02.2012, sp. zn. 7 Tdo 115/2012, ECLI:CZ:NS:2012:7.TDO.115.2012.1

Číslo: 34/2013

Právní věta: Neplacení nájemného za užívání pronajatého nebytového prostoru nájemcem neopravňuje pronajímatele, aby znemožnil nájemci užívání tohoto prostoru např. tím, že mu zabránil ve vstupu do něj uzamčením dveří nebo jiným způsobem, pokud nájemní vztah nadále trval. Jestliže tak pronajímatel přesto učinil, naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku. V takovém případě nemůže odůvodnit beztrestnost pronajímatele ani jeho poukaz na využití zástavního práva podle ustanovení § 672 odst. 1 občanského zákoníku, neboť to se vztahuje jen na věci umístěné v pronajatém prostoru, nikoliv na tento předmět nájmu samotný.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.02.2012

Spisová značka: 7 Tdo 115/2012

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

Předpisy: § 208 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Ing. M. P. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 12. 2006, sp. zn. 5 To 159/2006, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 4 T 124/2002.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 7. 2005, sp. zn. 4 T 124/2002, byli obvinění Ing. M. P. a J. N. uznáni vinnými trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. (zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů) a odsouzeni obviněný Ing. M. P. k peněžitému trestu ve výměře 10 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 10 týdnů a obviněná J. N. k peněžitému trestu ve výměře 5 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 5 týdnů.

O odvoláních, která podali oba obvinění, bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 12. 2006, sp. zn. 5 To 159/2006 (ve znění opravného usnesení ze dne 22. 6. 2011).

Z podnětu odvolání obviněných byl rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušen a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obvinění Ing. M. P. a J. N. byli uznáni vinnými trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. a odsouzeni obviněný Ing. M. P. k peněžitému trestu ve výměře 10 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 10 týdnů a obviněná J. N. k peněžitému trestu ve výměře 5 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 5 týdnů.

Jako trestný čin byl posouzen skutek, který podle zjištění Okresního soudu v Ústí nad Labem, upřesněných Krajským soudem v Ústí nad Labem, spočíval v podstatě v tom, že obviněný Ing. M. P. jako jednatel obchodní společnosti K., s. r. o, a obviněná J. N. jako pracovnice této společnosti v době od 22. 9. 2000 do 31. 1. 2001 v Ú. n. L., M. 633, zajištěním závorou a uzamčením zámkem znemožnili poškozené I. Č. vstup do místnosti č. 3, kterou poškozená byla oprávněna užívat na základě nájemní smlouvy.

Obviněný Ing. M. P. podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem. Dovolání je obsahem podání ze dne 12. 4. 2007, které došlo Okresnímu soudu v Ústí nad Labem dne 2. 5. 2007, a dále podání ze dne 15. 11. 2010, jímž byly odstraněny vady prvního podání. Obviněný napadl rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v celém jeho se týkajícím rozsahu, a to s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. l písm. g) tr. ř. Podle obviněného nešlo o trestný čin, neboť poškozená dlouhodobě neplatila nájemné a smyslem posuzovaného jednání bylo uplatnit zástavní právo pronajímatele k movitým věcem, které jsou na pronajaté věci a patří nájemci (§ 672 odst. l obč. zák.), a zároveň uplatnit zadržovací právo pronajímatele k těmto věcem, pokud hrozí, že dlužník začne movité věci odstraňovat (§ 672 odst. 2 obč. zák.). Obviněný namítl, že výrok o vině znamená nadřazení prostého obligačního práva bez ústavní ochrany nad právo vlastnické, které je ústavně chráněno. Dále obviněný poukázal na nepřiměřenou délku řízení, vzhledem k níž ho soudy neměly uznat vinným a uložit mu trest. Obviněný Ing. M. P. se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud ohledně něho zrušil napadený rozsudek a zprostil ho obžaloby.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je zjevně neopodstatněné.

Trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. se dopustil mimo jiné ten, kdo oprávněné osobě v užívání nebytového prostoru neoprávněně bránil.

Znaky tohoto trestného činu byly v posuzované věci evidentně naplněny. Poškozená I. Č. byla oprávněna místnost užívat jako nájemce z titulu nájemní smlouvy č. X uzavřené dne 24. 3. 1999 s obchodní společností K., s. r. o., jako pronajímatelem. Užívání místnosti, ke kterému byla poškozená oprávněna, obviněný znemožnil tím, že jako jednatel obchodní společnosti K., s. r. o., nechal dveře do místnosti zajistit závorou a zámkem. Tím poškozené znemožnil otevření dveří, vstup do místnosti a užívání místnosti. Tento stav trval od 22. 9. 2000 do 31. 1. 2001. Okolnost, že poškozená dlužila pronajímateli nájemné, nemá vliv na závěr, že byly naplněny znaky trestného činu, a má význam jen z hlediska stupně nebezpečnosti činu pro společnost. Neplacení nájemného opravňovalo pronajímatele podle nájemní smlouvy k tomu, aby smlouvu vypověděl, avšak nikoli k tomu, aby poškozené fyzicky znemožnil užívání místnosti jako předmětu nájmu, dokud nájemní vztah trval. K opatřením, která poškozené fyzicky znemožňovala užívání místnosti, nebyl pronajímatel oprávněn ani podle § 672 odst. l obč. zák., tj. z titulu svého zákonného zástavního práva k movitým věcem, které byly v místnosti a patřily poškozené. Soudy v tomto ohledu správně poukázaly na to, že zástavní právo nepostihuje samotný předmět nájmu, tj. objekt, v němž se věci nacházejí, v daném případě pronajatou místnost. Pokud obviněný namítal, že činem sledoval výkon zadržovacího práva pronajímatele podle § 672 odst. 2 obč. zák., nelze to akceptovat jako důvod beztrestnosti činu. V této souvislosti soudy přiléhavě konstatovaly, že sám obviněný se neřídil ustanovením § 672 odst. 2 obč.

zák., podle něhož pronajímatel do osmi dnů (od zadržení věcí) musí žádat o soupis soudním vykonavatelem, nebo musí věci vydat. Jestliže pronajímatel nepožádal v uvedené lhůtě o soupis soudním vykonavatelem, byl uplynutím této lhůty povinen zadržované věci vydat. V posuzované věci jde o střet vlastnického práva pronajímatele na straně jedné a práva nájemce na nerušené užívání předmětu nájmu na straně druhé za okolností, kdy nájemce neplatil nájemné a neplnil tak podstatnou povinnost vyplývající z nájemní smlouvy. Vlastnické právo požívá ústavní ochrany podle čl. 11 odst. l Listiny základních práv a svobod, avšak podle čl. 11 odst. 3 Listiny nesmí být zneužito na újmu práv druhých. Jednání obviněného bylo očividným zneužitím vlastnického práva pronajímatele na újmu práva poškozené na užívání předmětu nájmu, zvláště za situace, kdy z hlediska ustanovení § 672 odst. 2 obč. zák. byl pronajímatel povinen zadržované věci vydat. Jednání obviněného již překročilo meze soukromoprávního vztahu pronajímatele a nájemce a nabylo povahy kriminálního činu, i když jinak lze připustit, že čin byl vyprovokován tím, že poškozená neplatila nájemné. Nájemní smlouva však byla konstruována tak, že samotné neplacení nájemného poškozenou nezbavovalo práva užívat pronajatou místnost. Skutečnost, že poškozená neplatila nájemné a tím dala podnět k spáchání posuzovaného činu, soudy přiměřeně vyjádřily tím, že obviněnému uložily peněžitý trest jako mírnější druh trestu, a to ve výměře spadající hluboko do dolní části rozpětí trestní sazby. Třebaže to soudy v rozsudcích výslovně neuvedly, uložením peněžitého trestu zároveň vyjádřily odpovídající ohled na nepřiměřeně dlouhou dobu trestního stíhání, které jen ve stadiu soudního řízení trvalo více než čtyři roky. Délka řízení, byť nepřiměřeně dlouhá, ovšem nebránila tomu, aby obviněný byl uznán vinným trestným činem.

Napadený rozsudek v části týkající se obviněného Ing. M. P. není rozhodnutím, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. l písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného Ing. M. P. podle § 265i odst. l písm. e) tr. ř. odmítl.